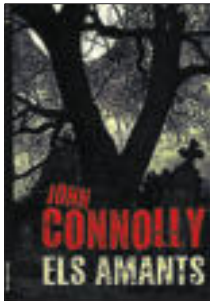

LA REBOTIGA

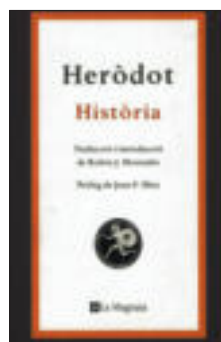
Novel·la negra i paranormal

“La veritat sovint és una arma terrible d'agressió. És possible mentir, i fins i tot assassinar, per la veritat”. Amb aquesta cita del psiquiatra austríac Alfred Adler enceta John Connolly (Dublín, 1968) la seva darrera novel·la, *Els amants*, nou cas de l'investigador Charlie Parker que segueix la seva gran investigació: les causes del suïcidi del seu pare després de matar una parella. El toc *Connolly* vindrà de quan forces amagades sorgides de les ombres, ara una parella, intenti acabar amb ell. Per saber-ne més, li ho poden preguntar a ell mateix la setmana vinent, convidat com és de la BCNegra. *Els amants*. John Connolly. Traducció: Eduard Castanyo. Bromera. 314 pàgines. 20 euros.

Etnòleg, periodista, viatger...

Un etnòleg *avant la lettre*, un periodista a la seva manera, el primer historiador de la humanitat o un pioner de la literatura de viatges...

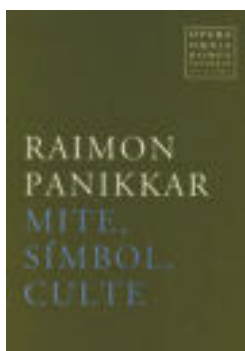

Qualsevol d'aquests qualificatius servien per definir Heròdot, nascut a Halicarnàs (Àsia Menor) als voltants del segle V abans de Crist. Única font fidedigna de les Guerres Mèdiques entre grecs i perses, el gran reporter Ryszard Kapuscinski duia sempre a sobre un dels seus nou llibres d'Història. Els mateixos que ara, en un

sol volum, i per primer cop íntegrament en català traduïts pel savi Rubén J. Montañés, apareixen amb pròleg de Joan Francesc Mira. *Història. Heròdot*. Traducció i introducció: Rubén J. Montañés. La Magrana. 854 pàgines. 40 euros.

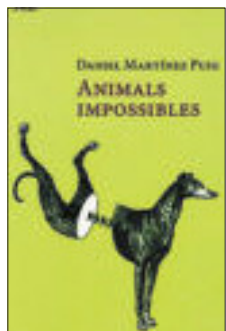
Panikkar, segona entrega

Dels 14 textos que conformen la segona entrega de l'Opera Omnia de Raimon Panikkar que ha engegat amb empenta Fragmenta Editorial (i que sembla que funciona: ja se n'han venut 850 exemplars del primer, *Mística, plenitud de Vida*) només un havia aparegut abans en català. A proposta de Panikkar, els volums s'estan endreçant per temàtica i no per ordre cronològic, cosa que permet seguir tres de les grans obsessions del savi de Tavertet: el mite, que per a ell no és gaire lluny de la raó (i que farceix amb mites del món indi), el símbol (el millor mitjà de l'home per apropar-se a la realitat) i el culte (ja que l'home és “un animal litúrgic”), amb el que es construeix la vida. *Mite, símbol, culte*. Raimon Panikkar. Fragmenta Editorial. 514 pàgines. 34 euros.

Animals pel mig

En principi, els personatges són normals i la situació, també. Però, de sobte, una circumstància ho traspasa tot i, en general, acostuma a haver-hi algun animalot (animal, no persona) pel mig. No és estrany, ja que l'autor és veterinari. Sí que ho és, però, la qualitat i la capacitat d'enginy que demostra Daniel Martínez (Vic, 1975), debutant amb aquest recull de quatre contes, mereixedor del premi El Temps de les Cireres 2009. *Animals impossibles*. Daniel Martínez Puig. Proa. 138 pàgines. 17,90 euros.

Llibres

Català a l'atac

LLUÍS MUNTADA

Xocolata desfeta

Joan-Lluís Lluís

La Magrana

238 pàgines. 17 euros

L'any 1947 Raymond Queneau abandonava l'anonimat literari i d'un sol pas entrava a l'olimp de l'Académie Goncourt amb la publicació d'una obra fulgurant, *Exercices de style*, llibre en què una mateixa vinyeta és relatada de noranta-nou maneres diferents segons les particularitats formals que imposa l'estil de cada relat. Ara, l'any 2010, en un homenatge i rèplica al llibre de Queneau, Joan-Lluís Lluís (Perpinyà, 1963) publica *Xocolata desfeta*, on una mateixa escena —que combina l'hedonisme, el caràcter imprevisible de l'atzar i el retorn a la consciència— és relatada de cent vint-i-tres maneres diferents.

La història de la literatura revela una constant: la recerca de regles (aparentment) constrictores, a partir de les quals l'escriptor intensifica la creativitat. En el seu diagnòstic sobre la mort de l'autor, Roland Barthes exalta la condició autoreflexiva del llenguatge i proposa suprimir el “jo he escrit” per un implacable “jo sóc escrit”. La Càbala pretén trobar una correspondència sense fissures entre veritat i llenguatge primigeni. Lucreci concebia les lletres com a àtoms en moviment continu, que en les seves permutacions creen els diversos signes. Un atrabiliari artefacte d'anells concèntrics i giratoris que relaciona atributs i lletres i escales, materialitza, a l'*Ars magna*, el projecte hermenèutic de

Llull: ni més ni menys que “atobar la veritat”. Galileu, potser sense deixar d'estudiar les rotacions del cel infinit, va veure en l'alfabet el model de totes les combinatòries d'unitats mínimes. El matemàtic Kurd Lasswitz redueix a vint-i-cinc símbols ortogràfics (vint-i-dues lletres, l'espai, el punt i la coma) els elements atòmics que, en la seva prolífica combinatòria, permetran abraçar totes les possibilitats que un idioma pot desplegar. Sobre aquesta tesi Borges idea el conte

Joan-Lluís Lluís evoca Queneau i relata un fet de 123 maneres diferents

Violenta la llengua amb un exercici que sosté i fomenta la complicitat del lector

La biblioteca de Babel, biblioteca que ja conté tots els llibres que poden escriure's i que, per tant, degrada tota aportació literària a la condició de redundància. Italo Calvino va imaginar uns simis eternals, ensinistrats per escriure a màquina a dins de les masmorres on estan empresonats i que, per pura casualitat en l'acte mecànic del seu tecler cec, arriben a (re) escriure grans obres de la història de la literatura. Els membres de l'Oulipo (Queneau, Le Lionnais, el prodigiós Perec...) in-

tensifiquen a través de les seves obres la logomàquia inherent a tot procés de creació literària. *Verbàlia* de Màrius Serra és una altra construcció aclaparadora: desfà qualsevol pretensió egocèntrica en el marc de la creació literària i, travessant el tel de ceba que separa el joc de la seriositat irrevocable, revela que tota inspiració creativa és subjacent a les potències del llenguatge. Etcètera.

Xocolata desfeta representa un exuberant exercici de plasticitat compositiva, un llibre que tonifica la veu literària d'un autor que entre les seves obres de ficció

A la recerca del sentit

MANUEL CASTAÑO

La caça de l'home

Albert Balasch

Edicions 62

80 pàgines. 15 euros

He intentat escriure una pedra”, diu que va dir Albert Balasch (Barcelona, 1971) en rebre el premi Gabriel Ferrater per a aquesta obra. Més que un estirabot, és una metàfora oportuna. Traductor literari, autor de tres títols —*Què ha estat això* (premi Recull 2002); *Decaure* (2003) i *Les execucions* (2006), que es poden trobar en edició bilingüe català-espanyol a Lumen, practica una poesia que, a semblança d'una pedra, pot ser molt suggerent per qui es vegi amb cor de contemplar-la amb una mirada atenta, però no ens resultarà fàcil mantenir-hi una relació cordial.

Aquest és un d'aquells llibres que agraden als crítics però que, per la seva dificultat, corren el perill de deixar indiferents els lectors, sense que això vulgui dir que els motius que el fan valuós als

ulls dels uns siguin els que provoquen la desafecció dels altres. Diguem-ne tres d'aquests motius: hi ha una sòlida construcció unitària del conjunt, deixant a part el fet que algun dels textos pot molt ben fer vida independent; el llenguatge és d'una severitat i contundència impressionants, i manté el mateix to al llarg de tota l'obra; s'hi pot practicar el joc de buscar referències que ajudin a explicar un discurs que se'ns presenta envoltat de misteri.

La primera pista, si volem intentar treure'n l'entrellat, és que la oposició de *La caça de l'home* obeeix l'estructura canònica de la tragèdia grega. Tenim el pròleg, on se'ns presenta un home “obsessionat amb el llenguatge” (*sic*: hauria de ser “pel llenguatge”) que veu venir la fi de la seva vida; el pàrode, que en la tragèdia és el primer cant del cor, quan surt a l'escenari, i aquí és una breu i críptica art poètica; diversos episodis, cinc en aquesta obra, en què un únic personatge monologa sobre la seva existència; i les intervencions del cor al final de cada episodi (estàsims) es

converteixen aquí en uns breus textos en prosa destinats també a emmarcar i donar sentit a l'acció. És destacable que cada un dels episodis conté exactament cinquanta dístics, cada un format per un octosíl·lab i un decasíl·lab; tanta regularitat formal acaba afectant de fredor tot el conjunt.

Una segona pista és la referència explícita al *Rei Lear*, de Shakespeare; aquell monarca que, a l'hora de nomenar successor, amb els seus errors de judici, tant familiars com polítics, desencadena uns fets que el porten a la desesperació, la follia i finalment la mort. Temes d'aquesta obra hi són tan presents que sembla que estem davant d'una paràfrasi. Però *La caça de l'home* és més que un comentari d'una tragèdia shakespeariana organitzat en forma de tragèdia grega i editat com a llibre de poesia: potser una culminació, potser una relectura radical.

Lear, a la fi dels seus dies, descobreix que fràgils que són les creacions humanes i que fàcilment pot ensorrar-se un regne que semblava assentat, que les